

Історія міста

Єдине, унікальне та неповторне у світі місто – Борислав.

Символ

Борислав – без перебільшення та сумніву, є історичний центр озокеритної, нафтогазової промисловості України, Європи та світу. Це єдине місто в світі яке розташоване на промисловому нафтогазовому та озокеритному родовищі з джерелами мінеральних лікувальних вод типу «Нафтуся» та з численними пластовими водами. Борислав – єдине місто у світі, яке за 100 років свого інтенсивного розвитку, а це 1850-ті–1950-ті рр., через великий, швидкий, частково неконтрольований та неординарний розвиток нафто озокеритної промисловості в історичних, публіцистичних і наукових працях, а також і в літературній творчості, одержав найбільше у світі історичних назв – понад два десятка. Через цю велику промисловість також розвивалися численні міста, як у краї: Дрогобич, Стрий, Львів, так і в низці міст тодішньої Австро-Угорської імперії, серед них: Перемишль, Краків, Відень, Будапешт та інші. На підставі пропозицій громадськості та Постанови Ради Міністрів Польщі від 20.05.1930 до міста Борислава були приєднані навколишні поселення – м. Тустановичі, с. Баня Котівська, с. Губичі та с. Мразниця, які фактично 03.02.1931 р. утворили

т. зв. «Великий» Борислав площею 60 кв. км із населенням 42000 осіб. 26. 07. 1933 юридично ще були затверджені й нові міські права м. Борислава. Із 1934 Борислав вилучено з підпорядкування Дрогобицького староства (повіту) і він став містом Львівського воєводського (обласного) підпорядкування. 1936 р. площа міста становила 73,38 км². За своєю територією Борислав був третім містом після столиці Варшави та промислового м. Лодзі, а також третім у Львівському воєводстві за кількістю населення, після Львова і Перемишля. Цікавим і унікальним явищем було те, що у 1930-х рр. Фундація Християнської Громади м. Борислава була власником с. Солонсько (за 12 км на північний схід від м. Дрогобича), а озокеритна фірма «*Boryslaw*» Tow. Akc. *wydobywania wosku ziemnego* в м. Бориславі була власником с. Попелі (за 11 км на південний захід від м. Дрогобича). А українські нафтовики у с. Нагуєвичах купили стару хату з присадибним господарством від родини Івана Франка і розпочали там будівництво «Дитячої Оселі» ім. Івана Франка. З початку ХХ ст. у книгах та підручниках з історії та географії нашого краю чи усієї країни згадується й вивчається про нафтово-озокеритну промисловість м. Борислава. А згідно шкільних навчальних програм з української літератури до середини 1990-х рр. на Україні в усіх школах обов'язково вивчали твір Івана Франка «Борислав сміється». Про м. Борислав відзнято десятки документальних, художніх кінофільмів та телесюжетів. До складу Бориславської міської ради з 30. 12. 1962 р. входить також бальнеологічний курорт з 2005 р. імені Омеляна Стоцького – смт. Східниця, де на базі Східницького родовища мінеральних вод типу «Нафтуся» експлуатуються 38 джерел та 17 свердловин. Хоча історія Борислава починається із першої у відомих нам писемних джерелах згадки – грамоти-привілею ХІІІ ст., де в 19 березня 1387 р. згадується село Тустановичі та монастир Борислав, які польська королева Ядвіґа подарувала двом галицьким боярам – братам Юркові та Ананію Доброславичам. Однак справжній великий, унікальний і неповторний розвиток місто завдячує природним багатствам землі – нафти, озокериту, газу, мінеральних джерел, будівельних матеріалів – та десяткам тисяч людей, які причетні до їх експлуатації та використання. Історія зафіксувала сотні унікальних, неповторних дат, фактів, подій і т. п., які майже невідомі не лише мешканцям нашої країни, але й жителям нашого міста. Тут подаємо лише незначну їх кількість, і то лиш те, що стосується озокеритної й нафтогазової промисловості, оскільки вони були початками й інших суміжних подій та численних пам'яток.

1578 р. у краківській друкарні Лазаря видано книгу придворного лікаря польських королів, доктора філософії та медицини Войцеха Очка (1537 – 1599) під назвою „*Sierpice*”. У цій праці вперше описано про те, що місцеві жителі поблизу м. Дрогобича з поверхні води у ямах-криницях або на банях видобувають (збирають з поверхні води) багато нафти, яку називають ропою, і також, як джерела мінеральних вод застосовують її у лікуванні, як «дуже корисну».

1617 р. у виданій в м. Замості книзі Еразма Сикста «Про мінеральні джерела в с. Шкло» вперше згадується про видобуток нафти поблизу міста Дрогобича та різні мінеральні джерела, які так само, як і нафта застосовували у лікуванні.

1721 р. у виданій у м. Сандомирі книзі Габрієля Жончинського згадується про видобуток нафти поблизу м. Дрогобича, а також вперше згадується про дистиляцію нафти, окрім змащування осей у возах, також для освітлення у лампах замість олії.

02. 08. 1810 р. Державна (Надвірна) канцелярія у столиці Австрії м. Відні вперше видали офіційний урядовий документ – Декрет, надісланий до Гірничого суду у м. Дрогобич, як перший нормативно-правовий акт у гірничій галузі для видобутку нафти й земного воску (озокериту) у Бориславі в Галичині. З цього часу у Дрогобицькому Гірничому управлінні починають реєструвати підприємців з видобутку і переробки нафти та озокериту.

1818 р. вперше в офіційних писемних джерелах згадується про працю місцевих працівників (робітників) нафтового промислу – так звані ріпники, сіл Борислава та Мразниці, які займалися видобутком нафти з т. зв. дучок (невеликих ям), щорічно здавали власнику села по два гарнці доброї та чистої нафти.

1835 р. у Бориславі було уже 30 діючих ям-криниць, з яких видобували щоденно по 4 кварта (16 літрів) нафтової ропи, тобто близько 15 тисяч літрів річно. Збирали її за допомогою мітел з поверхні води, нагромадженої у цих дучках.

1851 р. Федір Білоус вперше описав спосіб видобутку нафти у Бориславі: „Тут збирають багато смаровила до возів, так званої ропи, що не так, як смола з дерев соснових випалюється, але без усякого труду знаходиться. Бо є в землі рідина такого роду, а селянин тільки викопує яму, вузьку, кілька сажнів глибоку, спускає в цю яму відро або інший який посуд на довгій палиці, і по короткім часі назбирається поверх води ропи і він її посудом витягає. Ця ропи уживається як смаровило, смердить неприємно й є рідша; мазниці в цих сторонах називають ропницями”.

30. 03. 1853 р. вперше у світі у м. Львові в аптеці власника Петра Міколяша на вул. Коперніка 1, застосовано для освітлення нафтопродукт (гас) винайдений магістром фармації Йоганом Зегом (02. 09. 1817, м. Ланьцут – 25. 01.1897, м. Борислав) з бориславської нафти методом хімічної переробки та очистки для технічних цілей. Вперше застосував 30. 03. 1853 р. один з нафтових дистиляторів для освітлення в лампах, спеціально сконструйованих львівським бляхарем Адамом Братковським. Перша така лампа публічно спалахнула і засвітилася 30. 03. 1853 в цій аптеці, а, згодом, 31. 07. 1853 р. у львівському шпиталі, де цього ж дня, вночі за допомогою освітлення нафтових ламп, була вперше у світі проведена складна хірургічна операція лікарем Заорським пацієнтові Владиславові Холецкому. Відтоді почалося промислове використання в різних технічних цілях, як самого нафтового дистиляту, так і інших продуктів переробки нафти, а також виробництво свічок з озокериту.

1854 р. у Бориславі за ініціативою та під керівництвом львівського промисловця Роберта Домса (1816 – 1893) вперше розпочато промисловий видобуток земного воску (озокериту), який переробляли на фабриці у м. Львові.

З 15 липня до 15 жовтня 1854 р. у м. Мюнхені (Німеччина) відбувалася Міжнародна індустріальна виставка, яку відвідали десятки тисяч осіб з усіх кутків світу, серед них були й короновані особи. І саме на цій виставці вперше у світі Йоган Зег представив для промислового використання продукти дистиляції та очищення бориславської нафти. За цей винахід він був відзначений похвальною грамотою, в якій було вказано: “Johann Zeh, Magister der Pharmacie & Privilegiums-Inhaber in Lemberg – Oesterreich: Belobende Erwähnung für vollkommen rectificirtes Steinoel”, – (“Йоган Зег, магістр фармації і власник привілею у Львові – Австрія: похвальне визнання за повну дистиляцію скельної олії”). Це є свідченням міжнародного визнання його винаходу, тобто методу високоякісного промислового очищення нафти і, зокрема, вдалого використання ним для цього сірчаної кислоти. Адже це дало йому можливість видаляти з продукту ароматичні вуглеводні, які надавали дистилятові дуже неприємного запаху, а при згоранні в лампах утворювали багато кіптяви.

З початку 1860-х рр. озокеритно-нафтову промисловість Борислава розпочали відвідувати та досліджувати десятки відомих у Європі та світі гірничих інженерів, науковців, докторів, професорів, громадських, політичних та державних діячів.

1861 р. у Бориславі за ініціативою та під керівництвом львівського промисловця Роберта Домса майстри гірничої справи пробурили ручним ударним способом першу нафтову свердловину.

1864 р. у Бориславі вперше створено гірничу інспекцію для нафтово-озокеритної промисловості.

1869 р. у Бориславі збудовано перший мурований (цегляний) греко-католицький храм Вознесіння Господнього, на Потоці (сучасна вул. Церковна). Будівельні роботи здійснювалися під керівництвом місцевого пароха о. Ігнатія Максимовича.

1860 – 1890 рр. найстаріші та єдині в Україні, Європі та світі збережені гірничопромислові об'єкти озокеритно-нафтової промисловості у м. Бориславі. Це видимі залишки понад 10-ти копаних ям-криниць (копальні, шахти), з дерев'яними зрубами або лозовим плетінням, для видобутку нафти й озокериту, в

заплаві р. Тисьмениці. Загальна їх кількість була у Бориславі в 1873 р. 12000 одиниць. А також залишки таких копаних ям-криниць, що знаходяться у мікрорайоні Мразниця, з обох боків р. Тисьмениці, на старому нафтовому промислі «Ріпне», де у 1880-х рр. їх тут було близько 170 одиниць.

У 1870-х рр. у Бориславі вперше створено фонд для малозабезпечених мешканців міста.

У 1870-х рр. через велике збільшення робітників в озокеритно-нафтовій промисловості між Бориславом та Дрогобичем вперше виникли регулярні міжміські пасажирські перевезення. Так у Дрогобичі, на площі біля церкви Св. Трійці, розташовувався оригінального вигляду транспорт – омнібуси. Це звичайний довгий віз, обладнаний 6 – 8-ма лавками, закріпленими шнурками до драбинок, кожна – для трьох пасажирів. Після наповнення омнібуса пасажирами та оплати 10 центів, виїжджали омнібуси до Борислава через с. Губичі. Уже в Бориславі, під'їхавши до Рогачки, та сплативши мито за погану їзду жахливою дорогою, пасажири висідали.

У 1870-х рр. продукти переробки бориславського озокериту застосували для ізоляції у виготовленні телеграфного кабелю, прокладеного по дну Атлантичного океану між Європою і Північною Америкою, довжиною 3750 км. Згодом один із різновидів бориславського озокериту одержав назву „Бориславіт” – як мармурний озокерит (твердий і крихкий гатунок). І ця назва, як наукова термінологія, увійшла до геологічних словників та енциклопедичних видань.

31. 12. 1872 р. у Бориславі вперше розпочала працювати залізнична дорога вантажних та пасажирських перевезень із залізничною станцією.

1873 р. у Бориславі за всю історію озокеритної промисловості було видобуто найбільшу кількість озокериту – 19 557,70 т. **1873 р.** під час епідемії холери у Галичині учень Дрогобицької вищої гімназії, Іван Франко вперше прожив кілька тижнів у Бориславі. Адже тоді існувало повір'я, що нафтові випари захищають від цієї хвороби.

03. 1876 р. у Бориславі відкрито першу аптеку. Її власником був магістр фармації Йоган Зег.

У червні 1876 р. у Бориславі вперше побувала офіційна делегація на чолі з австрійським міністром рільництва (сільського господарства) графом А. Маннсфельдом (A. Mannsfeld) разом із державними та крайовими діячами, урядовцями, представниками торгівлі та культури. Серед них були: граф Володимир Дзедушицькі, президент Бартманські, князь Владислав Сапега, кунстош Музею графа Дідушицького Владислав Зонтак, гірничий комісар Генрик Вальтер. Вони відвідали: озокеритні копальні фірми «Дінглер і спілка», де в той час була найглибша копальня (шахта) глибиною 87 сажнів (165 м), і туди свіже повітря доставлялося паровими машинами, та топллярні воску фірми „Грюнбаум і Метзгер”, де розповідав їм місцевий гірничий інспектор Юзеф Саломон Фрідберг.

У січні 1877 р. у першому номері львівського журналу «Друг» вперше опубліковані, а згодом вийшли окремою збіркою, художні твори про Борислав – перші оповідання про озокеритно-нафтову промисловість Борислава видатного українського письменника Івана Франка у збірнику оповідань під назвою «Борислав. Картини з життя підгірського народу». Ці твори, за словами І. Франка, мали у Галичині *succes de scandal* – скандальний успіх.

1877 р. у м. Бориславі через збільшення кількості мешканців іудейського віросповідання, що працювали в озокеритно-нафтовій промисловості, було створено метричний округ для бориславських іудеїв. Будували численні божниці та синагоги, які проіснували до 1941 р., та було закладено перше окреме кладовище (кіркут) між сучасними вул. Дрогобицькою та вул. Тернавкою. 1956 р. воно було офіційно ліквідоване, а потім зруйноване радянською владою.

1878 р. вперше у львівських журналах вийшла друком перша повість видатного українського письменника Івана Франка «*Voas constrictor*» («Змій полоз») про озокеритно-нафтову промисловість Борислава.

13. 09. 1880 р. озокеритно-нафтову промисловість Борислава вперше відвідав Австро-Угорський імператор, цісар і король Франц Йосиф I з численними державними особами (князями, міністрами та іншими чиновниками).

01. 1881 р. у першому номері львівського журналу «Світ», виданого українською мовою, вперше у світі розпочато друкування повісті на соціально-робітничу тематику видатного українського письменника Івана Франка «Борислав сміється», яка згодом стала найвідомішим його літературним твором і виданим десятками мовами у всьому світі.

1881 р. у львівському науковому журналі «*Kosmos*» відомий науковець, доктор геології, професор Рудольф Зубер опублікував статтю, у якій вперше згадується про знайдення у Бориславі, під час копання озокеритно-нафтової ями-криниці, залишків мамонта. А саме про зуб мамонта, який знаходився у промисловця, власника топллярні озокериту в Бориславі пана Добля. **15.**

05. 1881 р. під час бійок робітників нафтово-озокеритної промисловості від пострілів поліції вперше у Бориславі робітник озокеритно-нафтової промисловості.

19-20. 07. 1884 р. у Бориславі вперше відбулася так звана «Бориславська війна», спровокована місцевими жидівськими підприємцями. Це був конфлікт між християнами і жидами – робітниками озокеритно-нафтових копалень – від 3-х до 6-ти тисяч осіб та поліцією, озброєною вогнепальною зброєю. Під час бійок спершу з французької компанії було вбито 5 робітників та 34 тяжко поранено. Згодом поліцією двох нападників було поранено, а 30 арештовано та засуджено.

У 1880-х рр. вперше було викарбувано для місцевого обігу монети приватної озокеритно-нафтової фірми «Мочари Ліберман» у Бориславі. **1886 р.** у Бориславі відкрито перший професійний навчальний заклад – Гірнична Школа.

1893 р. відомий український вчений-хімік, професор, громадський і державний діяч, академік, доктор Роман Залозецький (1861 – 1918) опублікував наукову працю про склад повітря в озокеритових шахтах Борислава. Це була одна з перших наукових праць і досліджень в галузі безпеки здоров'я робітників та охорони природного навколишнього середовища Борислава.

У березні 1893 р. нафтопромисловці Станіслав Щепановські та Генрик Віняж із нафтогазових копалень Східниці збудували перший нафтопровід до Борислава. Загальна його довжина складала 15 км і працював він під тиском парових насосів американської системи Ворткінгтона.

У березні 1893 р. у Бориславі вперше побував відомий канадський нафтопромисловець Вільям Генрі Мак-Гарвей, який згодом організував буріння глибоких нафтових свердловин. Це дало початок новому періоду в розвитку великої нафтової промисловості Борислава та його околиць.

У червні 1893 р. відомий канадський нафтопромисловець Вільям Генрі Мак-Гарвей організував у Бориславі, на Потоці, буріння першої нафтової свердловини «Карпатський Раточин 1» (згодом № 1100) ударним методом за допомогою механічного (парового) приводу із застосуванням сталевих обсадних труб, штанг та тросів так званим канадським методом сухого ударного буріння. **10.**

12. 1893 р. у Бориславі відбулися перші загальні установчі збори, на яких при громадській управі (сучасна вул. Т. Шевченка) було створено добровільне пожежне товариство. З того часу бере початки історія пожежництва Борислава.

09. 1897 р. вулицями Борислава вперше проїхав своїм першим в Україні приватним автомобілем марки «Victoria» фірми «Benz» відомий у Галичині нафтопромисловець Казімеж Одживольські (04. III. 1860 – 01. XI. 1900) – власник нафтових копалень у Східниці та Campina і Buszteni (Румунія).

1898 р. на Волянці було розпочато буріння нафтової свердловини Келлог 2, (Kellog 2, Spitzmann 2, Fanto 2, сучасний її № 497), яке завершили 1899 р. глибиною 700 м., а згодом поглиблено до 791 м. Це найстаріша нафтогазова свердловина у м. Бориславі, яка уже 115 років експлуатується до сьогоднішнього дня. 19 травня 1949 р. свердловину було переведено на експлуатацію штанговим глибинним насосом ряду СКН-3. Сьогодні нафта й газ видобувається з менілітових пластів із глибини 617 м.

У 1890-х рр. у Бориславі вперше офіційно діяла омброметрична (метеорологічна) станція, директором якої був відомий український письменник, директор народної школи, педагог Стефан Ковалів (1848 – 1920).

01. 01. 1900 р. вперше на Прикарпатті відкрито лінію міжміського телефонного зв'язку Дрогобич – Борислав – Східниця довжиною 24 км.

02. 06. 1902 р. у Бориславі сталася найбільша гірничопромислова катастрофа, що була спричинена вибухом газу в озокеритній копальні, де загинуло 20 робітників.

04. 12. 1902 р. у присілку Волянка урочисто освячено перший мурований (цегляний) римо-католицький костел Святої Барбари, а згодом на вежі-шпилі цього костелу вперше у Бориславі було встановлено публічний чотирициферблатний (чотиристоронній) механічний годинник. Це була колись і залишається зараз найвища споруда у м. Бориславі.

10. 01. 1903 р. у Бориславі сталася найбільша того часу у світі пожежа. Довжина пожежі склала два кілометри, підсилена північним вітром. Згоріло 30 експлуатаційних та 3 недіючих нафтових копалень, близько 1500 цистерн нафти, згромадженої у збірниках, кілька десятків складів, майстерень, кузень і 28 житлових будівель, які були збудовані поблизу нафтових копалень без дозволів і дотримання техніки безпеки. Найбільші матеріальні втрати мали кілька нафтових фірм. В цей час експерти підраховували, що за два місяці до остаточного погашення вогню згорить майже 2000 цистерн нафти.

1903 р. у Бориславі інженер Мар'ян Вележинські вперше почав застосовувати видобутий із пробурених нафтогазових свердловин природний (попутний нафтовий) газ у промислових цілях – спалювання у котлах для виготовлення водяної пари. Так Борислав став першим містом як в Україні, так і в Європі, де розпочали використовувати природний газ.

08. 07 – 10. 08. 1904 р. у Бориславі тривав перший великий загальний страйк 3813 працівників нафтово-озокеритної промисловості, який став відомий на весь світ, і через який губернатор Галичини вперше оголосив військовий стан у Бориславі та в усьому Дрогобицькому повіті.

1905 р. у Бориславі, на Раточині, у свердловинах «Фенікс 1», «Лашц» та «Манна» вперше для видобутку нафти застосовано систему тлокування методом Леопольда Словінського.

1906 р. колишнє с. Борислав вперше одержало статус міста.

01. 03. 1907 р. у м. Бориславі вперше розпочав працювати телефонний зв'язок з м. Львовом.

1907 – 1913 рр. бориславську нафту вперше застосовували у соляній промисловості як паливо під час виварювання солі у Дрогобицькій солеварні.

13. 06. 1908 р. у Тустановичах, на сучасній вул. Б. Хмельницького, з пробуреної нафтогазової свердловини «Ойл Сіті» (згодом № 298) до глибини 1016 м вперше стався дуже великий викид нафти й газу – близько 3 тис. тонн нафти і сотні тисяч м³ газу за добу.

У 1908-1910 рр. на території с. Парсенківка, біля залізничної колії зі Львова на Чернівці, за кошти Львівського магістрату було споруджено Львівську електростанцію змінного струму потужністю 6000 к. с. (4500 кВт), яка існує й дотепер. Ця електростанція була збудована за найновішими європейськими зразками, і до 1913 р. вона працювала на рідкому паливі – мазуті, яке одержували після переробки бориславської нафти.

04. 07. 1908 р. у Тустановичах, на сучасній вул. Б. Хмельницького, через влучення блискавки під час грози загорілася найвідоміша нафтогазова свердловина «Ойл Сіті» (згодом № 298) з тодішнім видобутком 800 т нафти на добу. Це була найбільша пожежа в Україні, Європі та світі, що тривала три тижні. Видно її було до 100 км. і подивитися на неї приїжджали люди з усього світу. На допомогу у ліквідації пожежі були задіяні, окрім кілька пожежних команд, численних робітників нафтовиків та різних найманих осіб, також дві роти військових саперів із м. Перемишля.

15 грудня 1911р. у м. Бориславі засновано перший дитячий сиротинець, де перебувало 42 дитини, та цілоденну захоронку, де згодом навчалось близько 100 дітей. Опіку та навчання проводили греко-католицькі монахині сестри служебниці, які згодом провадили також концесіоновану фахову 3-річну школу ручних робіт, крою та шиття.

1911 р. вперше у Галичині та на Україні збудовано перший магістральний газопровід довжиною понад 10 км із м. Борислава до м. Дрогобича.

29. 03. 1912 р. Палата Працедавців нафтової промисловості в м. Бориславі затвердила тимчасовий Статут Геологічної станції у м. Бориславі (Stacja Geologiczna). 1 червня 1912 р. технічним керівником став д-р геології Болеслав Кропачек, а науковим керівником професор Ягелонського університету у м. Кракові, д-р геології Юзеф Гжибовскі. Розташовувалася станція у будинку в мікрорайоні Потік. Це була перша у Галичині та в Україні наукова геологічна установа з дослідження в озокеритній та нафтогазовій промисловості.

1912 р. у м. Бориславі, Галичині та в Україні вперше засновано підприємство «Земні гази» («Gazy Ziemne») з видобутку, транспортування, а згодом і переробки природного супутнього нафтового газу.

1913 р. у зв'язку з тим, що природний газ не має запаху, та з метою уникнення нещасних випадків, вперше в Україні та Європі розпочали одорувати (надавати запах) меркаптаном бориславський природний (попутний нафтовий) газ у дрогобицькій міській газівні. **1913 р.** за ініціативи та під керівництвом відомого промисловця Вільяма Генрі Мак-Гарвея вперше у м. Бориславі застосували обертове (роторне) буріння нафтогазових свердловин.

У 1913 – 1919 рр. у м. Бориславі діяла видавнича спілка українських перекладів світової літератури Всесвітня бібліотека”. Її редактором був відомий український бібліограф, громадський і державний діяч Іван Калинович. З Бориславським видавництвом співпрацювали відомі письменники: І. Франко, М. Павлик, О. Грицай, О. Назарук, П. Карманський.

07. 08. 1914 р. вперше випущено паперові бони (гроші) номіналом 1 корона громадою м. Борислава та купони на 50 гелерів громадою м. Тустанович.

1914 р. у м. Бориславі збудовано та введено в експлуатацію перше у Галичині, Україні та Європі промислово діюче газопереробне підприємство (завод) – фабрика газоліни (газолінярня), яка працювала на компресійній системі з початковою продукцією 20 тонн газоліни на місяць. Фабрика діяла до 1930 р.

1914 р. озброєння певної частини новоствореного українського війська – Січових Стрільців – було, за кошти нафтової промисловості міста Борислава.

13-14 травня 1915 р. під час відступу перед австро-угорською і німецькою арміями російськими військами вперше було знищено (підпалено) сотні нафтогазових свердловин та збірників нафти у Тустановичах.

1916 р. через стратегічне значення нафтової промисловості, в часі першої Світової війни, з ініціативи та коштами німецької військової влади (пруське міністерство війни) для воєнних цілей вперше у Галичині та України був збудований стратегічний магістральний нафтопровід довжиною 63 км діаметром 4 дюйми

(10,54 см) із м. Дрогобича до м. Хирова. А від жовтня 1918 р. його частиною, близько 19 км, від с. Велика Озимина Самбірського повіту, розпочали подавати воду до державного нафтопереробного заводу у Дрогобичі.

У листопаді 1916 р. у м. Львові на вул. Леона Сапєги, 3, з ініціативи професора Ігнація Мосьціцького (згодом президент Польщі), засновано спілку з обмеженою відповідальністю «Метан» («Metan»). Це був перший у Галичині науковий хімічний заклад (інститут), метою якого було систематичне наукове дослідження місцевих природних газів та опрацювання нових методів їх використання. Основною його сировиною у дослідженнях були нафта та природний супутній нафтовий газ із м. Борислава.

28 березня 1919 р. через важливість нафтогазової промисловості, в часі польсько-української війни, у м. Бориславі створено керівництво „Нафтового Округу”, що став підпорядковуватися Українському Державному Секретаріатові Військових Справ у м. Станіславові. До його складу входили нафтові громади міст Борислава та Густанович, а також села: Бая Котівська, Губичі, Східниця, Мразниця, Опака, Урич, Попелі, Нагуєвичі та м. Дрогобич, де було створено Польовий суд „Нафтового Округу”. **1921 р.** у м. Бориславі вперше систематизовано глибинні мінеральні води за горизонтами.

На початку 1920-х рр. у м. Бориславі створено Бориславський відділ Львівського Термічного Інституту. Він здійснював експертизи у справах транспортування газу та водяної пари, а також нагляд за приладами їх вимірювання.

1921 р. через важливе значення розвитку нафтогазової промисловості Галичини з центром у м. Бориславі у Львівській політехніці на факультеті механіки (Wydział Naftowy) засновано нафтовий відділ (Oddział Naftowy). Це була перша така назва (спеціалізація) вищих студій (навчань) у Європі та світі. Студенти, які навчались у Львівській політехніці, як і в минулі роки, часто проводили наукові експедиції (подорожі) та проходили літні практики на підприємствах нафтогазової промисловості м. Борислава. У нафтовому відділі були: кафедра технології нафти та земних (природних) газів, кафедра вертництва (буріння). Керівниками нафтового відділу були: Юліан Фабіанські та Станіслав Парашак.

1922 р. у м. Бориславі, на сучасній вул. Гірна, 22, французькою нафтогазовою фірмою „Прем’єр” збудована перша в Галичині, Україні та Європі електростанція на природному попутному нафтовому газі потужністю 11200 кіловат. А згодом, уже як окружна електростанція, разом із мережами електропередач належала „Підкарпатському енергетичному товариству” у м. Бориславі. Окрім м. Борислава електростанція забезпечувала електроенергією споживачів через лінії електропередач 15 кіловольт у містах Дрогобич, Стрий, Самбір, курорт Трускавець та інші населені пункти). Для продовження реалізації проекту електрифікації бориславської нафтогазової промисловості сюди часто приїжджали спеціалісти зі Франції та Швейцарії. Директором електростанції був відомий інженер, сенатор Мар’ян Бой (1884 – 1941), якого арештувало у вересні 1939 р., а згодом знищило НКВД. Наприкінці червня 1941 р., втікаючи, радянська влада підірвала електростанцію.

1922 р. у м. Бориславі збудована перша у Галичині, Україні та Європі електростанція на природному газовому паливі.

1922 р. у видавництві Наукового Товариства ім. Тараса Шевченка у м. Львові, накладом Крайового Кредитного Союзу, видано українською мовою перше книжкове видання повісті «Борислав сміється» видатного українського письменника доктора Івана Франка.

1922 р. у м. Бориславі для збільшення видобутку нафти із свердловин вперше застосували так зване торпедування – розриви пластів за допомогою динаміту.

06. 11. 1923 р. у м. Бориславі вперше під час мирної демонстрації працівників нафтогазової та озокеритної промисловості поліція міста вбила трьох бориславських робітників-нафтовиків.

1 – 7 вересня 1925 р. у м. Бориславі в Геологічній станції (Stacja Geologiczna) відбувся Перший Геологічний з’їзд Карпатської Асоціації (Association Géologique Karpatique), організований геологом, доктором К. Толвінським і присвячений Східним Карпатам. На з’їзд прибуло 67 геологів з Польщі та з-за кордону. Спершу до Асоціації входила Польща, Румунія, Чехословаччина та Югославія. Під час з’їзду відбулося дев’ять наукових подорожей до різних місцевостей Прикарпаття та Карпат.

У середині 1920-х рр. розроблено проект про продовження прокладання залізничних колій разом зі станціями через центр міста м. Борислава до Мразниці.

У 1920-х рр. у м. Бориславі, з обох сторін сучасної вулиці Тернавка, було створено перший і єдиний красивий міський бульвар. Його створила відома фірма „Газоліна”, яка мала на цій вулиці адміністративні, промислові будівлі та житлові будинки. Обабіч тротуарів росли по два ряди декоративні дерева та розташовані лавки для відпочинку, а від будинків відділяли сітчаста огорожа та живопліт зі стриженого молодого граба. У другій половині 1930-х рр. ця вулиця було покрито чорною чеською бруківкою із карпатського базальту. Кілька десятиліть це був найкраще облаштований мікрорайон нашого міста.

У вересні 1925 р. у м. Бориславі вперше побувала численна група підприємців, промисловців та журналістів зі Швеції та Нідерландів.

1926 р. у м. Бориславі створено перше водопровідне підприємство із загальноміською мережею подачі води для жителів та промисловості. Згодом уже діяли такі локальні водозабори: „Вольфа” („Валька”) на р. Лошень (сучасна вул. Тустановицька); „Стателанд” на р. Понерлянка (вул. Б. Хмельницького); „Ріпне” на р. Тисьмениці (вул. Лісна) та „Раточин” на р. Раточин (вул. Раточинська).

1926 р. запроваджено перші геофізичні (сейсмічні) дослідження Бориславського нафтового родовища.

1926 р. у м. Бориславі створено перше підприємство «Тустановицька спілка водопровідна», яка збудувала локальні водозабори у верхів'ях річок міста для постачання питною водою мешканці міста та нафтогазові копальні, фабрики, підприємства тощо.

1927 р. вперше в Україні було знято кінофільм за художнім твором – повістю видатного українського письменника доктора Івана Франка „Борислав сміється” („Королі воску”).

Влітку 1927 р. у м. Бориславі була велика повінь, яка зруйнувала житлові та промислові будівлі, нафтові вежі, дороги, мости. Наступного року в центрі міста збудували перший залізобетонний міст, який після незначного пошкодження від вибуху на початку серпня 1944 р. та численних великих повеней справно експлуатується до сьогоднішнього дня.

1927 р. у м. Бориславі для збільшення видобутку нафти на копальнях вперше застосували вакуумний процес видобутку.

1928 р., після повені влітку 1927 р., у м. Бориславі побудовано перший залізобетонний міст через річку Тисьменицю на перехресті сучасних вулиць Т. Шевченка, Д. Галицького, В. Івасюка та А. Міцкевича.

1928 р. на центральній вулиці м. Борислава прокладено перші тротуари з кам'яних плиток.

1928 р. у м. Бориславі на газопереробному заводі вперше в Україні та Європі розпочали промислове виробництво скрапленого газу під назвою «Газоль» («Gazol»), який складався з пропану та бутану і використовувався для приготування їжі та опалення житлових будівель, господарських і промислових будівель. Того року було вироблено 8 т. і щороку, збільшуючи продукцію аж до 2135 т у 1937 р. В цей час в усій Галичині було 28 діючих газопереробних заводів.

У 1928 – 1930 роках у м. Бориславі вперше збудовано багатоповерхову адміністративно-житлову будівлю – шестиповерховий будинок центральної міської пошти.

1929 р. у м. Бориславі на газопереробному заводі вперше у Європі розпочали промислове виробництво з природного супутнього нафтового газу авіаційного бензину під назвою «Натураліна» («Naturalina»).

У 1920-тих рр. у м. Бориславі діяло єдине на Прикарпатті консульство, а згодом віце-консульство та Почесне віце-консульство Великобританії для м. Борислава та всього Дрогобицького повіту. Консулом і віце-консулом був Гарольд Р. Райт (Harold R. Wright), а згодом віце-консулом та Почесним віце-консулом був Бертъ Тейлор (Bertie Taylor). В цей час вартість візи складала 18 польських злотих.

12. 1932 – 1952 рр. у м. Бориславі, на сучасній вул. Короленка, 6, на базі Карпатської геологічної станції діяв єдиний в Україні та Європі науково-дослідний заклад – Карпатський геологічно-нафтовий Інститут. Його організатором та довголітнім керівником у 1932 – 1939 рр. був видатний вчений, геолог-нафтовик, доктор Константи Толвінські (1876 – 1961).

В середині 1930-тих рр. на околиці м. Борислава, за тодішньою адресою вул. Дрогобицька, 15, Комітет фізичного виховання та військової справи збудував перший і єдиний спортивно-оздоровчий комплекс. Він складався із футбольного поля з критою трибуною, двох тенісних кортів, двох басейнів для дітей і дорослих, мав стрілецький полігон та інше. У місті активно діяли численні та різноманітні спортивні клуби, товариства, секції, гуртки тощо. Серед них: футбольні, лижні, велосипедні, тенісні, волейбольні, легкоатлетичні, секція фехтування та інші.

1937 р. у м. Бориславі дорогу сучасної вул. Карпатська Брама вперше було вимощено чеською кам'яною бруківкою з базальту такою ж, як вимощено низку вулиць у м. Львові.

1938 р. у м. Бориславі вперше було збудовано берегоукріплення р. Тисьмениці в районі г. Городище – наприкінці сучасної вул. Т. Шевченка.

У 1938-1939 рр. керівником Крайового Нафтового Товариства був рідний брат митрополита УГКЦ Андрея Шептицького Станіслав Шептицький (1867 – 1946) – генерал, керівник Генерального Штабу Війська Польського, міністр військових справ в уряді Річпосполитої Польщі та голова Союзу Польських Нафтових Промисловців у 1935 – 1939 рр.

1939 р. у м. Бориславі вперше здійснювали будівництво летовища (аеродрому), однак його не було збудовано через початок 1 вересня 1939 р. II Світової війни.

1939 р. за всю історію м. Борислава в цей час у місті налічувалася найбільша кількість його мешканців – близько 45 000 осіб.

23-24 вересня 1939 р. через важливість нафтогазової та озокеритної промисловості, під час відступу зі Східної Галичини німецьких військ на демаркаційну лінію по річці Сян, згідно радянсько-німецьких домовленостей, вперше на території м. Борислава з 20 години вечора 23 вересня діяла єдина тимчасова лінія розмежування між військами Німеччини та СРСР. Цей унікальний, єдиний і тимчасовий кордон між двома країнами-агресорами, проходив по річці Лошень у мікрорайоні Тустановичі, а на дерев'яному мості, між будівлями сучасної школи № 5, знаходився контрольно-пропускний пункт між ними.

26 вересня 1939 р. низку стратегічних об'єктів нафтогазової промисловості м. Борислава вперше відвідали одні з найвищих партійних та військових керівників СРСР та УРСР – 1-й секретар ЦК КП(б)У та член військової Ради Українського фронту Микита Хрущов та Семен Тимошенко (1895 – 1970) – командуючий Київським військовим округом, командарм 1-го рангу Українського фронту у вересні 1939 р., Маршал Радянського Союзу 1940 р., двічі Герой Радянського Союзу, депутат ВР СРСР з 1937 р., член Президії ВР СРСР у 1938-1940 рр. Серед об'єктів вони відвідали ливарну фабрику заліза та металу „Етна”, збудовану 1930 р., керівником якої був Генрик Вайс, а адміністративним керівником – Якуб Врубель. Нині – це промисловий майданчик та ливарна дільниця цеху № 2 Бориславської центральної бази виробничого обладнання ПАТ „Укрнафта” на вул. В. Сосюри, 17.

27 – 29 вересня 1939 р. до Москви для переговорів про остаточну лінію кордону між СРСР і Німеччиною знову прибув міністр закордонних справ Ріббентроп. У ході розмов вперше під час Другої Світової війни порушувалася важлива справа про приналежність нафтогазової промисловості м. Борислава. Так, Ріббентроп, посилаючись на дефіцит у Німеччині нафтопродуктів, запропонував передати Німеччині цей нафтоносний район. Однак Сталін визнав цю пропозицію неприйнятною, мотивуючи свою позицію тим, що українське населення „наполегливо претендує на цю територію”. Але він висловлював готовність взамін постачати Німеччині нафтопродукти в обсязі 300, а потім і 500 тис. тонн на рік. У кінцевому підсумку було досягнуто домовленостей про те, що додаткові радянські поставки нафтопродуктів Німеччині сягатимуть річного видобутку Бориславсько-Дрогобицького району, при цьому одна половина цього обсягу мала вивозитись до Німеччини безпосередньо з того району, а друга – з інших нафтоносних регіонів СРСР. Тож, згодом, до ранку 22 червня 1941 р., Радянський Союз відправив Німеччині 865 тис. т. нафти, яка була використана у війні про нього ж самого.

26. 09. 1939 р. під час II Світової війни стратегічні об'єкти озокеритної та нафтогазової промисловості м. Борислава відвідав один з найвищих партійних керівників СРСР – 1-й секретар ЦК КП(б)У Микита Хрущов, який також в цей час був членом військової Ради Українського фронту.

Наприкінці 1930-х рр. у м. Бориславі розпочали прокладання вулицями міста комунікацій для освітлення біогазом. Його планували виробляти на водоочисних спорудах із каналізаційних стоків на запроєктованому заводі, що його мали збудувати поблизу залізничної станції.

4 грудня 1939 р. у Західній Україні, згідно ухвали Політбюро ЦК ВКП(б) від 3 грудня 1939 р. „Про націоналізацію промислових підприємств і установ на території Західної України”, вперше офіційно юридично розпочали націоналізацію промисловості, в тому числі і в м. Бориславі.

На початку січня 1940 р. Постановою Політбюро ЦК ВКП(б) було ліквідовано в західних областях повіті, а натомість організували райони. Так вперше було створено Бориславський адміністративно-територіальний район, а м. Борислав виділено в самостійну адміністративно-господарську одиницю, яка переходила в підпорядкування обласного виконавчого комітету Дрогобицької області, що була створена 4 грудня 1939 р.

11 січня 1940 р. всі школи м. Борислава вперше перейшли на радянські навчальні плани, програми, підручники. Було скасовано викладання релігії, польської і латинської мов. Натомість запровадили українську і російську мови та літератури, історію СРСР, історію ВКП(б), Конституції СРСР і УРСР, збільшили кількість уроків математики, хімії, фізики.

На початку 1940 р. після націоналізації усієї нафтогазової промисловості у м. Бориславі було вперше пронумеровано усі свердловини по порядку, які знаходилися на адміністративно створених II, IV, VIII та IX нафтопромислах на території нашого міста. З того часу історичні назви свердловин офіційно перестали застосовувати.

9 квітня 1940 р. у м. Бориславі, на Мразниці, завершено буріння нафтогазової свердловини № 1224 м глибиною 461,9 м. Розпочали буріння ударним методом у листопаді 1939 р., а 13. 04. 1940 р. свердловину введено в експлуатацію. І їй вперше радянською владою офіційно (згідно її паспорту) було надано назву Влодзієвські (Wołodujowski, Владієвські, Володієвський), однак згодом з'явилася її назва уже як Ленін. Це була перша і єдина назва відомого вождя комунізму. У березні 1946 р. на ній встановлено штанговий глибинний насос. Експлуатується вона до сьогоднішнього дня. Видобувається нафта й газ штанговим глибинним насосом з глибини 455 м.

7 червня 1940 р. у м. Бориславі вперше створено школу для підготовки освітянських кадрів – вчителів радянських шкіл. 1957 р. її було закрито.

У 1940 р. та 1959 – 1962 рр. місто Борислав було центром Бориславського адміністративно-територіального району.

У 1942 р., через важливість нафтогазової та озокеритної промисловості, а також через те, що бориславську електростанцію підірвала наприкінці червня 1941 р. втікаюча радянська влада, німецька влада (підприємство «Львівські Окружні Мережі») запроєктувала та збудувала лінію електропередачі високої напруги 110 кВ Львів – Борислав, що з'єднала дві, найбільші на той час, електростанції Західної України.

1947 р. у Бориславі для збільшення видобутку нафти застосували газову репресію – нагнітання сухого дашавського газу в бориславський пісковик за допомогою газомоторного компресора «Інгерзоль».

1947 р. у Бориславі вперше застосували турбінне буріння на свердловині № 1560 (Потік), що була пробурена глибиною 2340 м.

18 червня 1949 р. у м. Бориславі на території колишнього маслоабсорційного газолінового заводу № 2, сучасна вул. Трускавецька, 125, введено в промислову експлуатацію дослідну ацетиленову установку. На якій одержували ацетилен способом термічного піролізу газу метану за Вульфом. Цю установку, разом із документацією, було вивезено з Німеччини як репарації. Із 1948 р. начальником призначено Ягольникова Георгія Васильовича із Москви, який на посаду наукового керівника установки запросив із м. Ленінграда доктора хімічних наук Марковича Михайла Богдановича. Після будівництва та запуску установки, підготовки ним персоналу, він 1950 р. одержав дозвіл на повернення до Ленінграда. В цей час там працювало 33 працівники. До 1955 р. установка була в складі Бориславського тресту „Укргаз”. Згодом, після декількох реорганізацій, це підприємство було перетворено на важливу науково-дослідну установу в СРСР, а згодом й Незалежної України. Там працювали та здобувала досвід теорії і практики низка відомих в Україні та світі науковців, здійснюючи дослідження для хімічної та радіотехнічної промисловості.

1952 р. у м. Бориславі нараховувався найбільший експлуатаційний (видобувний) фонд – 1329 нафтогазових свердловин.

У 1952 – 1962 рр. у м. Бориславі, в мікрорайоні Мразниця, вперше на Україні діяла єдина експериментальна нафтова шахта «Мір'ям» для видобутку легкої нафти.

13 серпня 1952 р. у м. Бориславі навпроти Палацу культури нафтовиків відкрито перший у місті фонтан.

01. 10. 1953 р. у м. Бориславі, на вул. Дрогобицькій, 5, вперше було відкрито вечірнє відділення Дрогобицького нафтового технікуму, де здійснювалася підготовка спеціалістів без відриву від виробництва.

1953 р. відомими вченими та фахівцями нафтогазової промисловості Є. Чекалюком, К. Огановим та О. Снарським вперше було одержано патент на винахід паротеплового впливу на пласт для ефективного витіснення нафти з парового середовища геологічних покладів нафтогазових родовищ.

1954 р. у м. Бориславі на нафтопромислах НПУ «Бориславнафтогаз» для збільшення видобутку нафти вперше розпочали проводити гідравлічний розрив пласту.

1955 р. у м. Бориславі на восьмому нафтопромислі НПУ «Бориславнафтогаз» на нафтогазових свердловинах «Копернік», «Монета», «Флора» та інших вперше впровадили місцеву автоматизацію режиму роботи глибинно-насосних нафтогазових свердловин.

1 вересня 1956 р. у м. Бориславі на фасаді будівлі тодішньої семирічної школи на вул. Леніна, 5 (сучасна вул. Т. Шевченка, 5 – приміщення міжшкільного навчального комбінату) відкрито першу за радянської влади у нашому місті, пам'ятну таблицю з написом: „В цьому будинку в 1880-1905 роках часто бував І. Я. Франко”.

6 березня 1957 р. у м. Бориславі, мікрорайоні Раточин, турбінним способом пробурено, як експертно-оціночну, першу похило-розгалужену свердловину з п'ятьма стовбурами № 1543. Довжина першого стовбура 530 м, другого – 522 м, третього – 491 м, четвертого – 495 м та п'ятого 442 м. 28. 03. 1957 р. введена в експлуатацію. До сьогоднішнього дня видобувається нафта штанговим глибинним насосом з глибини 396 м.

У березні 1957 р. у м. Бориславі було пробурено першу похило-розгалужену свердловину № 1543 з п'ятьма стовбурами.

У квітні 1957 р. у м. Бориславі зарядами ТШБ (торпеда шашечна великою силою) із флегматизованого гексогену вагою 380 кг вперше було здійснено торпедування свердловини «Помірки-4» на глибині 1604 – 1585 м. Від вибуху зім'яло шестидюймову колону на глибині 1519 м.

20. 12. 1958 р. у м. Бориславі урочисто було відкрито пам'ятник видатному українському письменникові доктору Іванові Франку. Це був другий пам'ятник на Дрогобиччині після с. Нагуєвичі, який спорудили 1949 р., а згодом і на Львівщині.

2 жовтня 1959 р. місцева газета «Нафтовик Борислава» № 118 (2618) вийшла під зміненою назвою, як «Прикарпатська зірка». Вона окрім органу Бориславської міської Комуністичної партії України і міської Ради депутатів трудящих Львівської області стала також ще й органом Бориславської районної Ради депутатів трудящих Львівської області.

1960 р. у м. Бориславі розпочала випуск продукції фабрика нетканих матеріалів – перше в Україні підприємство такого типу.

01. 01. 1960 р. на базі колишньої майстерні автотранспортної контори нафтопромислового управління «Бориславнафта» вперше створено авторемонтний завод, на якому здійснювали капітальний ремонт вантажних автомобілів та випуск автобусів «Борислав».

1961 р. спортивна команда лучників із м. Борислава вперше взяла участь у спортивних змаганнях зі стрільби з лука разом з командами лучників міст: Москви, Києва, Львова та Шауляя, які відбулися у Москві на стрільбищі «Динамо».

У травні 1963 р. свердловину № 452 (пробурена 1906 р. глибиною 1419 м, як Капрату Тюка-Банк 19) було переведено зі свабового (тлокування) способу експлуатацію на штанговий глибинний насос. Це була остання свердловина, яку перевели на насосний спосіб видобутку, та яка експлуатується до сьогоднішнього дня.

1963 р. Львівською філією «Дніпромисто» у генеральному плані м. Трускавця була запроєктована автомагістраль для сполучення із сусідніми населеними пунктами – Дрогобичем, Бориславом, Стебником і кільцева тролейбусна дорога Трускавець – Стебник – Дрогобич.

У грудні 1964 р. вперше розпочав випуск продукції Бориславський фарфоровий завод, який був єдиний у Львівській області і проіснував до кінця 1990-х рр.

1967 р. вперше колишній працівник тресту «Бориславнафтогаз» Петро Шпак (17. 05. 1931 – 20. 04. 2002) став міністром геології УРСР, і на цій посаді він пропрацював до 1982 р. Він був геологом нафтопромислу № 5 у Східниці з 15 серпня до жовтня 1953 р. А згодом став відомим українським геологом-нафтовиком, доктором геолого-мінералогічних наук, членом-кореспондентом НАН України, професором, директором Інституту геологічних наук НАН України, академіком УНГА, радником президента НАН України, громадський діячем.

15 листопада 1972 р. виконавчий комітет Бориславської міської ради прийняв рішення про відкриття у м. Бориславі, в приміщенні Палацу культури нафтовиків, Музею історії нафти і газу, який було відкрито 30. 12. 1972 р. Це був перший в Україні та СРСР Музей нафтогазового профілю.

1973 р. у м. Бориславі організували лабораторію науково-промислових досліджень нафтовидобутку як філіал інституту «Укрдіпрондінафта». Це була єдина науково-дослідна установа, яка займалася питаннями загазованості нашого міста, і діяла до 1 серпня 2006 р. на вул. Т. Шевченка, 94.

1973 р. у м. Бориславі, на горі Городище, 641 метрів н. р. м., на вул. Висока, 16 введено в експлуатацію телеретранслятор. Висота вежі – 43 м разом з антенами. Унікальним є те, що цю оригінальну металеву трубку вежу вперше у 1972 р. змонтували працівники вишкомотажної контори Бориславського управління бурових робіт із бурової вежі ВМ-41 висотою 41 м.

28. 08. 1974 р. у м. Борислав у будинку на сучасній вул. Дрогобицькій, 5, вперше почала діяти Бориславська кушова машинно-лічильна станція Державного об'єднання «Укрнафта».

3 листопада 1977 р. Рішенням колегії Міністерство геології СРСР нагородило педагога, інженера-нафтовика Омеляна Стоцького (1894 – 1979) дипломом та нагрудним знаком «Першовідкривач східницьких мінеральних вод». Це було перше і єдине таке високе визнання тодішньою радянською державою заслуг колишнього бориславця.

1 листопада 1993 р. у м. Бориславі на єдиній у світі діючій озокеритній шахті вперше від 1930-х рр. відбувся страйк робітників. Видобуток озокериту припинився через відсутність сировини і матеріалів.

1994 р. вперше у Незалежній Україні державна пошта видала поштову марку із зображенням найвідомішого твору Івана Франка «Борислав сміється».

25. 12. 1998 р. вперше у Незалежній Україні державна пошта урочисто здійснила у м. Бориславі спецпогашення поштових марок ювілейним поштовим штемпелем з нагоди 150 років від дня народження Стефана Коваліва. На офіційному штемпелі вперше було зображено дерев'яну бурову вежу кінця XIX поч. XX століття.

У грудні 2000 р. у м. Бориславі вперше було створене спільне українсько-американське підприємство ТзОВ СП «Бориславська нафтова компанія», яка донині експлуатує 11 нафтогазових свердловин на Стинавському родовищі Бориславського нафтопромислового району.

2 грудня 2009 р. в Інституті Історії гуманітарного факультету Університету ім. Марії Кюрі-Склодовської в м. Любліні (Польща) історик Олег Микулич захистив докторську дисертацію «Нафтогазова промисловість Східної Галичини в 1918 – 1939 рр. (Wschodnie Zagłębie Naftowe w latach 1918 – 1939)». Це є перша і єдина наукова праця з історії нафтогазової та озокеритної промисловості Західної України міжвоєнного періоду.

8 вересня 2012 р. вперше у Незалежній Україні державна пошта видала ілюстрований художній маркований конверт та здійснила у м. Бориславі спецпогашення поштових марок ювілейним поштовим штемпелем з нагоди 625 років м. Борислава.

10 жовтня 2013 р. на обрії м. Борислава вперше за 22 роки з'явилася бурова нафтогазова вежа. Її на околиці міста на горі Діл Верх спорудила приватна фірма «Перша національна нафтова компанія України» загальною висотою бурового обладнання 59 м, як першу бурову вежу для буріння за нафтою й газом.

29 липня 2014 р. введено в експлуатацію нову нафтогазову свердловину № 100 Верхньомасловецького нафтогазового родовища, розташованого наділянці Бориславського тектонічного блоку. Ця свердловина, загальною довжиною 1700 м, є першою в Українських Карпатах із горизонтальним закінченням стовбура довжиною 105 м. Ці та ще десятки інших цінних, неповторних та унікальних фактів, подій, пам'яток історії, природи, промисловості, культури тощо мають використовувати міська влада та мешканці Борислава для екскурсійно-туристичної, відпочинково-лікувальної (рекреаційної) діяльності і розвитку міста, як це здійснюють численні населені пункти не лише за кордоном, але й України, де таких пам'яток і такої унікальної й неповторної історії немає. Уже давно повинні зрозуміти це влада міста та її мешканці, бо великої, важкої промисловості у нашому місті уже ніколи не буде. Для здійснення прориву нового витка в розвитку нашого міста достатньо лише постійної наполегливої праці, адже численної законодавчої, нормативно-правової бази більше, ніж достатньо. Серед них: «Концепція сталого розвитку населених пунктів», схвалена Постановою Верховної Ради України 24. 12. 1999 р., Розпорядження Президента України від 19. 10. 2000 р. № 327/2000-рп «Про забезпечення комплексного розвитку малих міст». Створені також регіональні (обласні) програми сталого розвитку. У місті діють кілька музеїв та кімнат-музеїв, а міський історико-краєзнавчий музей Постановою Кабінету Міністрів від 29. 11. 2000 р. визнаний державною власністю, що належить до державної частини Музейного фонду України. Також Постановою КМУ від 26. 07. 2001 за № 878 місто Борислав внесено до списку історичних населених місць України – з метою захисту традиційного характеру середовища населених місць України. Із 1984 р. під державною охороною перебувають два об'єкти: перший – стратиграфічна (геологічна) пам'ятка «Розріз палеогену» площею близько 2 га. Це відслонення осадочних товщ ямненських, еоценових, менілітових, полянецьких (бл. 65 – 23 млн. р.) та воротищенських (23 – 3,5 млн. р.) відкладів. На цій же пам'ятці, на р. Тисьмениці поблизу будинку на вул. Тараса Шевченка, 190 знаходиться водоспад «Бориславський» висотою понад 2 метри та декілька менших водоспадів. Другий – гірничопромислова пам'ятка – всесвітньо відома нафтогазова свердловина «Ойл Сіті». На околиці міста в мікрорайоні Мразниця від 09. 10. 1989 р. розташований ландшафтний заказник місцевого значення «Бориславський», загальною площею 2 049 га. Його територія є дуже цінною з природоохоронного погляду. Тут виявлено 15 видів **червонокнижних** комах, що становить близько половини червонокнижної фауни **Передкарпатського** регіону загалом. Крім того, низка видів комах перебуває під охороною у європейських країнах або визнані, як рідкісні, хоча до Червоної книги України вони не занесені. Поблизу Борислава також розташований Національний природний парк «Сколівські Бескиди» площею 35 684 га. Це рекреаційна, естетична, наукова і екологічна цінність України з більше 50-ма видами рослин, що занесені до Червоної книги.

Олег МИКУЛИЧ,
доктор історії